

Dr. Szitkay Sándor

Sebkezelés a diabéteszes lábon

A diabéteszes láb tünetei komplex anyagcserezavar következményeként alakulnak ki. A klinikai tüneteket olyan szövődmények összessége alkotja, amelyek angiopátia és perifériás neuropátia talaján keletkeznek. A seb kialakulás patogenezisének ismerete elengedhetetlenül szükséges az eredményes megelőzés és kezelés szempontjából. A sebek a beteg életminőségét döntő módon befolyásolják, azaz fokozzák a beteg szociális izolációját (bűzös seb, amputáció), veszélyeztetik a beteg életét (szepszis, trombózis), **költségesek (mind a beteg, mind az egészségügy számára, a prevenció olcsóbb a kezelésnél!).**

A diabéteszes láb leggyakoribb patogenetikai okai:

1. Érelváltozások: mikro- és makroangiopátia, nyirokkeringési zavar
2. Neuropátia: autonóm, szenzoros, motoros
3. Elszarusodási zavarok
4. Infekciók: baktérium, gomba, vírus

A sebkezelés feladatai a diabéteszes lábon:

A) Előkészítés: magában foglalja a vizsgálatokat és a seb előkészítését az első sebfedésre

1. A seb paramétereinek feljegyzése:

- a seb anatómiai helyzete: nem a típusos helyen, ún. artériás fekély vagy a kóros nyomáspontokon kialakult malum perforans pedis, illetve ennek felülfertőzött, mély megjelenése, gangréna (1. kép)
- sebkörnyék: általában gyulladt, macerált, felülfertőzött
- sebalap: az angiopátia és a fertőzés következtében mély, lepedékes, vagy nekrotikus

2. Bakt. tenyésztés: szövődmény, illetve várható szövődmény esetén az

aktuális mikrobiológiai helyzet felmérésére és következmények esetén lépéselőnyként fontos

3. Nekrektómia:

- mechanikus: kürettázs vagy sebészi kimetszés
- enzimatis: interaktív kötszer segítségével (hydrokolloid)

4. Szondázás: tasakos, illetve mély seb vizsgálata, ami gyakori az angiopátia és osteomyelitis miatt

5. Sebalap tisztítása: fontos az optimális sebgyógyulási feltételek kialakításához

- lemosás, Neomagnol vagy H₂O₂ oldattal, majd ezek csapvizés vagy fiziológiás sóoldattal történő leöblítése (fontos!, mert a visszamaradt aktív oldat sejtkárosító hatású)
- borogatás: a könnyen leváló felrakódások eltávolítása céljából, fiziológiás só – Neomagnol vagy Nitrofurantoin oldattal
- mechanikus: kürettázs
- gyógyszeres: 3-5 -10%-os szalicil kenőcs
- antiszeptikum: jód vagy egyéb antiszeptikum, oldatban vagy kenőcsben
- interaktív kötszerrel: enzimatis, aktív szén vagy alginát

B) Sebkörnyék védelme, kezelése: szükséges a felülfertőzött, csorgó seb, valamint a szövődmények következtében kialakult bőrelváltozások miatt

1. Hyperkeratotikus gyűrű fellazítása, leválasztása: a kóros nyomáspontokon kialakult hyperkeratózis eltávolítása, a seb növekedésének (horizontális és vertikális) megelőzése céljából (2. kép)

- mechanikus: sebészeti eszközzel, bár ajánlatos az alábbiak szerinti előkészítés:
- keratolytikus gyógyszerrel: 5-10-20%-os szalicil, carbamid

2. Védelem: a sebváladék aktív anyagaitól, az interaktív kötszertől és a sebkezelő anyagtól: hűtőkenőcs, -paszta, rázókeverék vagy film.

C) A bőrelváltozások kezelése:

1. nyirokcsonk: a fekély terjedésének, illetve újabb fekély kialakulásának veszélye miatt, elsődlegesen kompressziós pólya (amennyiben nincs a betegnek a makroangiopátia miatt klaudikációja), lokálisan antiszeptikus ecsetelő

2. ekcéma: a seb terjedésének és a sebkörnyék felülfertőződésének veszélye miatt, antiflogisztikum és/vagy szteroid (utóbbi mellékhatásai a diabétesz miatt fokozottan mérlegelendő)

3. pyoderma (impetiginizáció, cellulitis, erysipelas): diabétesz esetén legtöbbször szövődményes formában, lokálisan antiszeptikum, p.os vagy szisztémás antibiotikum (cave lokális AB!)

D) Sebkezelés:

1. Stádiumfüggően: nekrozis, lepedék, granuláció, hámosodás

2. Felülfertőződés, illetve szövődményfüggően: lepedékes, granulált

3. Mélységtől függően: sebfedés előtt minden járatot, üreget kötszerrel szintbe kell hozni

Sebformák: osztályozásuk szükség a helyes sebkezelési szint megválasztásához

1. Vaskos nekrozis: nekrektómia, elsősorban sebészi, de enzimatis, hydrokolloid, vagy 10-20%-os szalicil is lehetséges

2. Felületes nekrozis (3. kép): kürettázs, esetleg enzimatis

3. Mély, lepedékes (4. kép): antiszeptikum vagy enzimatis és/vagy alginát

4. Felületes, lepedékes: 3-5%-os salicyl, antiszeptikum, alginát

5. Mély, granulált: alginát

6. Felületes, granulált (5. kép): hydrokolloid, háló, (impregnált antiszeptikum, vazelin, paraffin; nem impregnált)

7. Szintben, granulált, vérzékeny: háló

8. Hámosodó: 1-2%-os szalicil, vékony hydrokolloid, háló

Dr. Szitkay Sándor

Főv. Önk. Szt. István Kórház

II. Bőrgyógyászati Osztály

1195 Budapest, Jahn Ferenc u. 62-64.

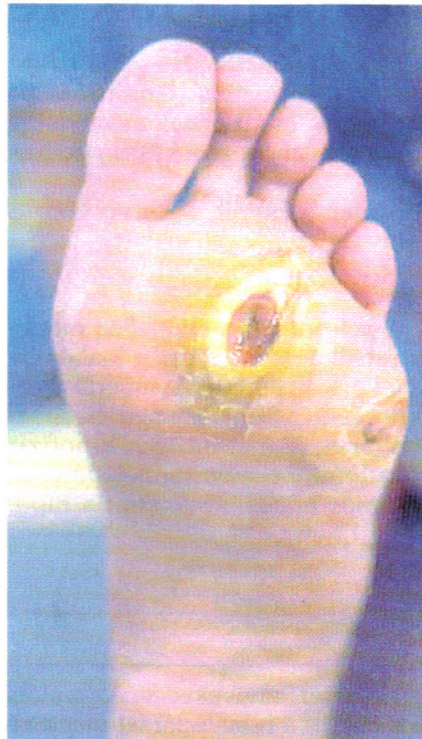
1. kép

Nekrotikus felszínű, mély, tasakos, a csontig szondázható seb osteomyelitisszel, gangréna

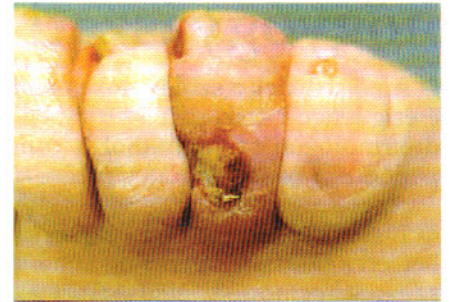
2. kép

Vaskos hyperkeratózissal körülvett talpi seb a kóros nyomáspontokon

3. kép

Digitus malleus, nekrotikus – lepedékes seb a IV. ujj dorsalis felszínén

4. kép:

Makroangiopátia, mély, lepedékes nagyméretű lábszárseb, atípusos helyen, "artériás fekély"

5. kép:

Bullosis diabeticorum, felszínes, lepedékmentes seb

Törökország várja az orvosi konferencia résztvevőit

Áprilisra terveztük, de novemberre módosítottuk az időpontot a Hippocrates Negyedik Családorvosi Konferencia megtartására. A változtatás oka a nemzetközi helyzet: az amerikai-iraki háború. Miután a háború végét már hivatalosan is bejelentették, Szerkesztőségünk úgy gondolta, hogy a törökországi helyzetről, a konferencia biztonságáról megkérdezi az illetékeseket.

A Török Turisztikai Minisztérium államtitkára, *Nur Topcuoglu* nyilatkozta:

– Tudom, hogy az imént érkezett Isztambulba, de gondolom, már ez alatt a pár óra alatt is látta, hogy Törökország békével és nyugalommal fogadja a turistákat. De a holnap városnézésen módjában lesz még inkább megbizonyosodni a helyzetről, arról, hogy az események nem befolyásolták fogadóképességünket, változatlanul várjuk a vendégeket. Nagy megtiszteltetésnek vesszük, hogy konferenciájukhoz hazánkat választották, s azt még inkább, hogy a szakmai továbbképzés mellé néhány olyan fakultatív kirándulást is szerveztek, amelyek bemutatják Törökország kulturális és természeti nevezetességeit. Gondolok itt Pamukkaléra, Myra Szent Miklóshoz fűződő emlékhelyére, s a világ legkifogástalanabb állapotában fennmaradt antik színházára, amely Aszpendosban található. Jómagam az oktatás, pontosabban a földrajztanítás hibájának tartom, hogy Törökországról beszélve elsősorban pompás rivieráját említik. Büszkéek is vagyunk káprázatos tengerparjainkra, de igaz az is, hogy csaknem 790.000 négyzetkilométernyi országunkban a legősibb korokról tanúskodnak műemlékek: a hettita korszaktól a római fennhatóságon át a szeldzsuk és oszmán birodalom térhódításáról maradtak

fenn építészeti, iparművészeti és írásos emlékek. Nézze meg őket, s érezze a békét és biztonságot...

Így tettem. A török Er-tur Utazási Iroda idegenvezetője először a Hippodromhoz vezette a magyar idegenforgalmi csoportot, ahol megcsodáltuk az egykori egyiptomi hadiszákmányokat, az obeliszkeket, majd az Aja Szófia Múzeumot és a Kék Mecsetet. Ezután a Topkapi Szerájba vezetett utunk, ahol a remekül restaurált szultánok palotája okozott kellemes meglepetést. Gyönyörűen újjáépítették a palotaegyüttest, s a kincstár pazar ékkövei, mívés arany munkái most is megbabonáztak. A tenyérnyi smaragdok, gyémántok és rubintok a török szultánok mérhetetlen gazdagságát és egykori hatalmát illusztrálták. Különleges csemegeként megnézhetjük Constantinus császár ciszternáját. A 70 méter széles és 140 méter hosszú földalatti csarnokot tizenkét sorban elrendezve hatalmas kőoszlopok tartják, immár 1500 éve. A teljes épségben fennmaradt ciszterna hajdan nem csupán a belváros, hanem a külváros vízellátását is szolgálta. Az ebédet egy török specialitásairól híres étteremben költöttük el, ahol *Erkan Erdem*, az Er-tur Utazási iroda vezetője ismertette az 1985-ben alapított iroda tevékenységét, a bel-és külföldi repülőjegy eladást, a szállásfoglalást, túrák és kongresszusok szervezését, autó-hajó-és repülőbérletet. Mint mondta: céljuk, partnereik részére a legjobb szolgáltatást a leggyorsabban és korrekten biztosítani. A délutánt a híres fedett bazárban töltöttük, ahol újabb meglepetésként ragyogó tisztaság fogadott.

Osszefoglalva a három napos kirándulás tapasztalatait: Törökországban valóban béke és nyugalom van, biztos merem javasolni, hogy aki erre a tájra készül, nyugodtan fogja a bőröndjét és lásson világot! Mert az utazásnál nincs jobb szórakozás...

Dunay Csilla